

CDA Hardinxveld-Giessendam

Verkiezingsprogramma 2022 -2026

**“Voor een dorp waar
iedereen zich gehoord voelt”**

Voor een dorp waar iedereen zich gehoord voelt

Verkiezingsprogramma - CDA Hardinxveld-Giessendam 2022 - 2026

Inleiding	blz.	3
Speerpunten uit het CDA-programma		5
1. Waarden & tradities		6
1.1. Lokale eigenheid		6
1.2. Drechtsteden		7
1.3. Veiligheid in de buurt		8
1.4. Vluchtelingen en vergunninghouders		8
1.5. Zondagsrust		8
2. Sterke samenleving		9
2.1. Verenigingen en vrijwilligers		9
2.2. Bewegen voor leefbaarheid en welzijn		10
2.3. Bereikbaarheid		10
2.4. Voldoende en betaalbare woningen		11
3. Familie en gezin		13
3.1. Gezin, opvoeding en scholing		13
3.2. Kindvriendelijke buurten		13
3.3. Toegang tot zorg		13
3.4. Maatschappelijke organisaties		14
4. Zorg voor elkaar		15
4.1. Preventie		15
4.2. Persoonlijke kracht		15
4.3. Omzien naar elkaar		15
4.4. Rijksgeld voor de zorg moet daar ook aan besteed worden		15
4.5. Werk		16
5. Eerlijke economie		17
5.1. Bedrijvigheid		17
5.2. Gezonde gemeentefinanciën		18
6. Duurzaamheid		19
7. Burgerparticipatie		21
7.1 Samenlevingsgericht werken		21
7.2 Doe mee		22

Inleiding:

Gemeenschapszin

Het CDA is een brede christendemocratische volkspartij, geworteld in alle lagen van de samenleving. De partij kiest voor een samenleving waarin we met elkaar de verantwoordelijkheid dragen voor de gemeente waarin we willen leven. We hebben elkaar nodig. De zorg voor elkaar is het fundament onder onze samenleving. Zolang we goed voor elkaar zorgen kunnen we iedere uitdaging aan. We dragen samen de verantwoordelijkheid voor een rechtvaardige samenleving waarin iedereen meedoet en ieder mens telt. Het CDA zet in op samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid omdat we ervan overtuigd zijn dat dat meer perspectief en vertrouwen biedt dan een “ieder voor zich” maatschappij. We geloven in de kracht van de samenleving. Corona laat ons zien dat onze samenleving veerkrachtig en solidair is. Op vele plekken ontstaan initiatieven om naar elkaar om te zien. Bedrijven innoveren en digitale mogelijkheden worden volop benut.

Gezin en familie

Gezinnen, in welke samenstelling dan ook, daaronder ook begrepen alleen gaanden, vormen het fundament van onze samenleving. Christendemocraten geloven dat ieder mens naar Gods beeld geschapen is.

Voor het CDA is elk gezin van waarde. Gelukkig groeien veel kinderen op in warme gezinnen. Voor alle kinderen in een moeilijke situatie is er een liefdevol vangnet van zorg.

Drechtsteden

Samenwerken in regionaal verband is noodzakelijk om een aantal bovengemeentelijke taken uit te voeren. Onze partner hierin is het regionaal samenwerkingsverband Drechtsteden. Samen staan we sterker. Regionaal optrekken is van belang bij taken binnen het sociaal domein zoals de uitvoering van de Participatiewet. Ook enkele bedrijfsvoeringstaken worden regionaal opgepakt. Samenwerken is ook een proces van geven en nemen. Daarbij is de structuur van samenwerken niet leidend. De cultuur, en de wil tot samenwerken, is doorslaggevend voor het succes van de regio. Hardinxveld-Giessendam wil graag bijdragen aan een open cultuur om te komen tot een effectieve regio. De regio Alblasserwaard & Vijfheerenlanden is een goede buur van Hardinxveld-Giessendam. Het is van belang ook de relatie met deze regio te onderhouden.

Vertrouwen in het gemeentebestuur

In Hardinxveld-Giessendam is de opkomst bij verkiezingen hoog. Toch staat het vertrouwen in het gemeentebestuur onder druk. Dit heeft te maken met de verwachtingen die burgers hebben van het gemeentebestuur. Het CDA wil dat het vertrouwen in het bestuur groeit. Het CDA vindt dat het gemeentebestuur integer, zuiver en open moet handelen en daarover verantwoording aflegt. Burgerparticipatie is een belangrijk middel hierbij! Inwoners moeten zich serieus genomen voelen.

Wij willen dat de gemeente als werkgever zo goed mogelijk gebruik maakt van de diverse talenten en vermogens op de arbeidsmarkt. Dit betekent bewustwording creëren bij de eigen medewerkers en inclusief werken (= “Iedereen doet mee”) aan beleid. In een inclusieve werkomgeving komen alle (toekomstige) werknemers tot hun recht, ongeacht hun leeftijd, levensfase, geslacht of herkomst.

Voor het CDA Hardinxveld-Giessendam zijn de Christelijke waarden c.q. Christelijk gedachtegoed belangrijke inspiratiebronnen.

Het CDA hanteert vier uitgangspunten die in onderlinge samenhang het christendemocratisch gedachtegoed inhoud geven:

1. We zetten ons in voor een samenleving waarin Bijbelse *gerechtigheid* kan opbloeien. De rol en taak van de overheid is vooral de belangen van sociaal en economisch zwakkeren te beschermen.
2. We zijn betrokken en nabij: Solidariteit. *Solidariteit* laat zien dat mensen boodschap hebben aan elkaar. Van de sterken mogen offers gevraagd worden voor de zwakken.
3. We zijn rechtvaardig en betrouwbaar: *Gespreide verantwoordelijkheid*. Mensen en hun maatschappelijke verbanden moeten zich naar hun bestemming kunnen ontplooien.
4. We hebben zorg voor de aarde: *Duurzaamheid*. Duurzaamheid wil zeggen dat de mens zorgvuldig als rentmeester moet omgaan met zijn of haar omgeving. Dit betekent onder andere dat we onszelf steeds de vraag zullen stellen bij voorliggende vraagstukken of onze keuze een bijdrage levert aan een duurzame samenleving die gericht is op het verkleinen van de gevolgen van de klimaatcrisis.

**Speerpunten uit het CDA-programma voor de gemeenteraadsverkiezingen van
16 maart 2022 van Hardinxveld-Giessendam.**

Meer aandacht voor aanwezigheid van de wijkagent en BOA in de woonwijk en op handhaving van de regels. (1.3.3)

Goed onderhoud van wegen, in het bijzonder fietspaden. Tevens uitbreiding c.q. verbetering van de doorgaande fietsroutes. (2.3.3)

Duurzame oplossing voor verkeersproblematiek in die wijken waar de toegankelijkheid in het geding is. (2.3.6)

Er worden voldoende woningen gebouwd om gemeentelijke voorzieningen in stand te houden. (2.4.1)

Er moet ruimte komen op de plaatselijke woningmarkt voor verschillende gezinssamenstellingen tegen een betaalbare prijs. (2.4.7)

Vergunningen verlenen voor flexibele woonconcepten, o.a. voor mensen met een beperking eventueel met familie. (4.2.2)

Rijksgelden bestemd voor het Sociaal Domein blijven beschikbaar hiervoor. (4.4.5)

B&W voert een proactief beleid t.a.v. het behouden van bedrijven en ondernemers in onze gemeente. (5.1.2)

Voor elke gekapte boom wordt minimaal 1 boom opnieuw gepland. De gemeente Hardinxveld-Giessendam maakt jaarlijks de compensatie inzichtelijk. (6.6)

Duidelijke communicatie over de "ins-en outs" van het gemeentelijk participatieplan. (7.2.4)

Hoofdstuk 1: Waarden en tradities

Waarden en tradities helpen ons om ons thuis te voelen in een onrustige wereld. Wij ondersteunen initiatieven die hier een actieve bijdrage aan leveren op sociaal, cultureel of natuurgebied. Wij erkennen de vormende en bindende waarde van kerkelijke en culturele verbanden en (sport-)verenigingen.

Het CDA wil mensen verbinden en staat open voor een rijke cultuur in ons dorp. Vanzelfsprekend horen hier normen en waarden bij, met gelijke kansen voor iedereen.

Samenwerking tussen verenigingen, kerken en scholen is dan ook erg belangrijk.

Het CDA is een christelijke partij en draagt graag bij aan een samenleving waarin iedereen tot zijn recht komt.

Speerpunten:

1. Hardinxveld-Giessendam ondersteunt activiteiten uit de samenleving die zijn gericht op ontmoetingen tussen mensen onderling. Denk hierbij aan een actief verenigingsleven, buurtbarbecues en burendagen.
2. Hardinxveld-Giessendam ondersteunt activiteiten die gericht zijn op het overdragen van de Nederlandse cultuur, waarden en tradities met respect voor andere cultuuruitingen. Het CDA denkt hierbij aan de werkgroep Kerk en vluchteling.

1.1. Lokale eigenheid

Hardinxveld-Giessendam kent een rijke eigen cultuur. Of het nu gaat om monumentale gebouwen, culturele gebruiken of kenmerkende feesten; zij vormen voor mensen gedeelde herkenningspunten, momenten waarop het gemeenschappelijke wordt beleefd en zijn uitdrukkingwijzen van de eigen identiteit.

Speerpunten:

1. Via het onderwijs wordt kennisgemaakt met de lokale cultuur en geschiedenis. Voor het CDA is cultuureducatie belangrijk. In reguliere bestuurlijke overleggen tussen gemeente en directies van scholen is het wenselijk dat aandacht wordt gevraagd voor cultuureducatie.
2. Hardinxveld-Giessendam ondersteunt bibliotheken. Bibliotheken dragen bij aan het verminderen of voorkomen van taalachterstanden.

Cultureel erfgoed

Een dorp wordt gevormd door haar inwoners. Zij vormen haar karakter, haar uiterlijk, haar geschiedenis. Cultureel erfgoed gaat over ons gezamenlijk verleden, samenleven en duurzaamheid.

Hardinxveld-Giessendam is een dorp met een eigen karakter en een bijzondere historie.

Herinneringen hieraan moeten levend gehouden en gedeeld worden. Het inrichten van zgn. herinneringsplekken kan hieraan bijdragen.

We moeten waakzaam zijn op het gebied van behoud en uitbreiding van het gemeentelijk groen, zoals bomen, struiken en andere aanplant. Dit is inclusief het hierbij behorende straatmeubilair en plaveisel.

Het CDA hecht in het bijzonder waarde aan religieus erfgoed. Elke gemeente moet in de komende raadsperiode, als gevolg van de nieuw in te voeren Omgevingswet een omgevingsplan maken en daarin ook de regels voor cultureel erfgoed opnemen.

Vernieuwing binnen het dorp? Prima, maar laten we zorgen dat wel haar eigenheid bewaard blijft! Haar unieke, kenmerkende karakter en gezicht. Want dat is tenslotte iets waarvan wij zeggen: het behouden waard! Immers erfgoed dat verdwijnt is verarming.

Speerpunten:

1. De Omgevingswet biedt kansen om cultureel erfgoed beter te beschermen. Zo kunnen de karakteristieke linten (onder andere De Buurt, Rivierdijk, Peulenstraat, Binnendams en Buitendams) en dorpsgezichten worden behouden, inclusief behoud van karakteristieke bomen. In het gebied De Rokerij komt een informatiebord Wateroverlast 1995.
2. De Omgevingswet biedt de mogelijkheid om de wet- en regelgeving op lokaal niveau kritisch onder de loep te nemen. Bij het verminderen van regels is het van belang dat het lokaal bestuur vertrouwen aan inwoners durft te geven, bereid is tot "loslaten" en aansluiting zoekt bij maatschappelijke initiatieven.
3. Het organiseren van gidswandelingen door het dorp, het actueel houden van fietsroutes en het onderhouden van een monumentenroute voor de (school)jeugd.
4. Hardinxveld-Giessendam actualiseert de lijst van monumentale bomen.
5. Hardinxveld-Giessendam geeft in de nieuwbouwwijken aandacht aan de historie van het gebied. Zo geeft de gemeente de historie door aan volgende generaties.
6. Evalueren van het bomenbeleidsplan. Hierbij worden nieuwe criteria geformuleerd voor het aanduiden van monumentale bomen.

1.2. Drechtsteden

Per 1 januari 2018 is de gemeente Hardinxveld-Giessendam onderdeel van het samenwerkingsverband binnen Drechtsteden.

Inwoners van Hardinxveld-Giessendam zijn gesteld op hun dorp, maar staan niet met de rug naar anderen. Integendeel: Hardinxveld-Giessendammers staan open voor hun omgeving en willen daar graag een bijdrage aan leveren, maar wel met behoud van zelfstandigheid en autonomie. Inwoners van Hardinxveld-Giessendam voelen zich verbonden met de Drechtsteden, maar evenzo ook met de Alblasserwaard. Binnen de regio is Hardinxveld-Giessendam een dorp dat verbinding zoekt en actief samenwerking met anderen wil bevorderen. De belangen van onze inwoners, bedrijven en instellingen zijn gediend met een sterke regionale samenwerking.

Om de gemeenschap van Hardinxveld-Giessendam goed te kunnen blijven bedienen moet de gemeente financieel en organisatorisch op orde blijven en moet de gemeentelijke én de regionale organisatie gericht blijven op een doelgerichte en doelmatige dienstverlening.

Speerpunten:

1. De gemeente Hardinxveld-Giessendam ziet als haar natuurlijke samenwerkingspartner de regio Drechtsteden. Drechtstedengemeenten zoeken samenwerking, maar blijven zichzelf.
2. Inwoners hebben recht op een deskundige en efficiënte overheid. Daarom geldt voor de Drechtsteden: samenwerken waar dat voordeel oplevert, maar vooral zelfstandig doen wat lokaal zelfstandig kan.
3. Het CDA vindt dat de burger een veel beter inzicht dient te krijgen in het voordeel om gemeente-overstijgend samen te werken in Drechtstedenverband. Het gaat om voordeel op het niveau van voorzieningen, denk hierbij aan de realisatie van de Fietssnelweg F 15 van Gorinchem naar Sliedrecht of een versnelde verbreding van de A15. Ook gaat het om financiële voordelen, bijvoorbeeld subsidiegelden uit Den Haag en/of Brussel.
4. Hardinxveld-Giessendam ligt geografisch in de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden. Daarom wordt, indien nodig, inhoudelijk samengewerkt met de regio Alblasserwaard en Vijfheerenlanden als goede buur, bijvoorbeeld op het punt van toerisme.

1.3 Veiligheid in de buurt

Veiligheid is een basisbehoefte in een sterke samenleving, waarin mensen zich geborgen voelen. Dit geldt te meer voor ouderen en gezinnen met kinderen. Een veilige gemeente vraagt om maatregelen. Mensen vormen zelf de basis voor veiligheid en leefbaarheid. Een actieve houding en betrokkenheid van inwoners bij een veilige en leefbare woonomgeving is daarom volgens het CDA belangrijk. Dit gaat niet zonder sociale samenhang en het elkaar kunnen aanspreken op (kleine) misstanden.

Speerpunten:

1. Inwoners, politie en gemeente gaan met elkaar in gesprek over de veiligheid in de wijken. Hardinxveld-Giessendam informeert de inwoners actief over preventieve maatregelen. Daarnaast laat de gemeente hen meedenken en meewerken aan het oplossen van veiligheidsvraagstukken in de buurt, bijvoorbeeld door het organiseren van een buurtschouw of informatiebijeenkomsten over het voorkomen van inbraken.
2. Hardinxveld-Giessendam attendeert bewoners op Buurttoezicht of de inzet van sociale media (buurtapps) om het veiligheidsgevoel te vergroten. De taak van buurtpreventie is het signaleren en melden van overlast en verdachte situaties, zodat de politie waar nodig in actie kan komen.
3. Het CDA vraagt in het bijzonder aandacht voor de rol van de wijkagent en de BOA's. Wijkagenten en BOA's moeten als "ogen en oren" van de buurt ook daadwerkelijk aanwezig zijn in de wijk. De capaciteit voor handhaving moet voldoende zijn voor de taken die er zijn.

1.4 Vluchtelingen en vergunninghouders

In veel gemeenten wonen of vestigen zich mensen met een andere culturele achtergrond. De toestroom van vluchtelingen naar Europa wordt uiteindelijk een lokaal vraagstuk waarbij huisvesting en een grote mate van integratie noodzakelijk zijn. Een voldoende beheersing van de Nederlandse taal behoort tot de belangrijkste voorwaarden voor een succesvolle inburgering van nieuwkomers. Vergunninghouders krijgen niet automatisch voorrang bij een sociale huurwoning. Hardinxveld-Giessendam heeft wel de taak hen woonruimte te geven. Daarbij wordt zo mogelijk gebruik gemaakt van (tijdelijke) huisvesting in Drechtstedenverband. De gemeente houdt bij de uitvoering van deze verplichting nadrukkelijk rekening met de toegankelijkheid van sociale huur voor starters, gezinnen en andere groepen.

Speerpunten:

1. Het CDA wil dat de gemeente vergunninghouders direct in aanraking brengt met onderwijsmogelijkheden en vrijwilligerswerk, zodat de stap naar betaald werk kleiner wordt.
2. Jaarlijks is er de nieuwkomersdag.
3. Met behulp van vrijwilligers kunnen nieuwe Nederlanders snel hun plek vinden in de gemeente Hardinxveld-Giessendam.

1.5 Zondagsrust

Het CDA vindt waarden en tradities belangrijk. Zo ook de zondag als de dag die in onze cultuur is uitgegroeid tot een rustmoment voor bezinning en ontmoeting.

Hoofdstuk 2: Sterke samenleving

Het CDA kiest voor een sterke samenleving waarin iedereen kansen krijgt. Iedereen telt mee en werkt mee. Het begint met zorgen voor jezelf en waar mogelijk ook voor anderen. Wie echt hulp nodig heeft, krijgt die van de gemeente.

We moeten voorkomen dat mensen er niet bij horen. De menselijke maat staat centraal en “WIJ” is belangrijker dan “Ik”. Een sterke samenleving zien we als een gemeente waar het geschikt wonen is voor iedereen, waar de openbare ruimte veilig, aantrekkelijk en uitnodigend is en waar voorzieningen beschikbaar en toegankelijk zijn. Voor de levendigheid en saamhorigheid zijn verenigingen en vrijwilligers essentieel voor de gemeente. Waardering en ondersteuning voor hen die zich belangeloos inzetten is nodig. Verder is voor het bevorderen van levendigheid en saamhorigheid in ons dorp noodzakelijk dat er voldoende horecagelegenheden zijn die bijdragen aan onderlinge verbondenheid.

2.1 Verenigingen en vrijwilligers

Meer ruimte, minder knellende regels

Het CDA wil de slagkracht van verenigingen en organisaties vergroten door minder bemoeienis van de gemeente en minder beperkende regels. Daarbij verandert de betrokkenheid van vrijwilligers. Het is steeds lastiger om mensen structureel aan verenigingen te binden. Het gemeentebestuur moet de randvoorwaarden, binnen de ruimte van wet- en regelgeving, creëren waaronder het brede vrijwilligerswerk kan floreren.

Speerpunten:

1. Het CDA kijkt kritisch naar het verlenen van vergunningen: de drempel voor het verkrijgen van een vergunning moet niet te hoog zijn. Wij streven naar een goede verhouding tussen de noodzakelijke veiligheidseisen en het verminderen van de hoge regeldruk voor organisatoren.
2. Het CDA bepleit in het bijzonder het soepel omgaan met evenementenvergunningen daar waar vrijwilligers- en verenigingsactiviteiten in het verlengde liggen van alledaagse (vergunningsvrije) activiteiten, zoals een concert in een kerk.
3. Ondersteun deskundigheidsbevordering. Hardinxveld-Giessendam zorgt ervoor dat er netwerken kunnen ontstaan waar vrijwilligers ervaring en kennis kunnen uitwisselen, bijvoorbeeld door een bijeenkomst “Deskundigheidsbevordering Vrijwilligers” te organiseren.

Betaalbare en duurzame verenigingsgebouwen

Wij zien graag een vitaal verenigingsleven. Verenigingen met al hun vrijwilligers zijn het cement van de samenleving. Hier leert jong en oud om samen te werken, om te gaan met teleurstellingen, en verantwoordelijkheid te nemen.

Het CDA wil voor verenigingen dat regels en vergunningen worden verminderd. Geef verenigingen en clubs meer ruimte voor initiatief. Het is goed als zij voor hun plannen en ideeën de ruimte krijgen. Waar mogelijk kan worden volstaan met algemene regels of met een melding. Benodigde vergunningen zijn voor verenigingen bij voorkeur doorlopend (zodat deze niet periodiek verlengd hoeven te worden). Wanneer vrijwilligers- en verenigingsactiviteiten in het verlengde liggen van alledaagse (vergunningsvrije) activiteiten, zoals bijvoorbeeld bij een concert of tentoonstelling in een kerk, willen wij willen soepel omgaan met evenementenvergunningen.

De gemeente bereidt plannen voor kostprijsdekkende huurtarieven voor. Wij vinden dat de kostprijs dekkende huren niet mogen leiden tot stijging van kosten van verenigingen.

Voor veel verenigingen zijn de lasten van hun accommodatie een belangrijke kostenpost. Tegelijkertijd is een goed gebouw voor de (sport)vereniging van groot belang voor het goed functioneren van de vereniging.

Speerpunten:

1. Het CDA is van mening dat een gemeentelijke adviesfunctie verenigingen kan helpen bij het in kaart brengen van rendabele duurzaamheidsinvesteringen.
2. Kostprijsdekkende huurtarieven mogen niet leiden tot stijging van kosten van verenigingen.

2.2 Bewegen voor leefbaarheid en welzijn

Bewegen is heel belangrijk, als ontspanning en ook als voorwaarde voor een gezond leven. Maar het heeft ook een andere functie: het brengt mensen samen en maakt mensen weerbaar. Sport speelt ook een belangrijke rol bij het overbrengen van waarden en vaardigheden die in het gewone leven onmisbaar zijn, zoals teambelang en respect voor de ander.

Speerpunten:

1. Ondersteun collectieve oplossingen die inwoners zelf bedenken om beter voor elkaar te kunnen zorgen, zoals het neerzetten van voldoende bankjes zodat mensen bij elkaar kunnen gaan zitten en waar ouderen kunnen uitrusten.
2. Hardinxveld-Giessendam geeft kansen aan groene buurtprojecten door bewoners zelf geïnitieerd en ontwikkeld, zoals speelnatuur. Denk bijvoorbeeld aan natuurspeeltuin Het Weitje.

2.3 Bereikbaarheid

Een sterke samenleving waarin we omzien naar elkaar kan niet bestaan zonder de fysieke mogelijkheid met elkaar in contact te treden. Bereikbaarheid is daarom niet alleen een ruimtelijk, maar ook een digitaal en sociaal vraagstuk. Een goede bereikbaarheid gaat hand in hand met goede verkeersveiligheid. Als mensen vrij willen bewegen, moet dat wel veilig kunnen. Het CDA is daarom voorvechter van veilige verkeerssituaties bij maatschappelijke locaties zoals scholen en sportclubs. Iedereen moet op een veilige manier de weg op kunnen.

Op korte afstanden is de fiets een aantrekkelijk, schoon en gezond vervoermiddel. Wij kiezen voor een veilig en fijnmazig fietsnetwerk.

Wij zetten in op de realisering van fietsssnelwegen. In combinatie met de opkomst van de elektrische fiets nodigen snelle routes uit vaker op de fiets te stappen en om langere afstanden af te leggen. Dit vermindert tegelijkertijd de druk op wegen en het milieu.

Met de elektrische fiets neemt het bereik van de fiets als vervoermiddel toe. Vooral in het woon-werkverkeer leidt dit tot nieuwe kansen. Wij zetten in op de aanleg van snelfietspaden tussen woon- en werkplekken.

Speerpunten:

1. Hardinxveld-Giessendam onderzoekt of de veerverbinding van Hardinxveld-Giessendam doorgetrokken kan worden naar Sliedrecht en daarmee onderdeel kan uitmaken van het Openbaar Vervoernetwerk Drechtsteden.
2. Het CDA pleit voor een goede fysieke inpassing van maatschappelijke voorzieningen. In straten in de omgeving van deze voorzieningen worden bij voorkeur snelheidverlagende maatregelen genomen. Is er voldoende verlichting (sociale veiligheid) en komen er goede parkeervoorzieningen?
3. Het CDA vindt fietsen niet alleen gezond, maar ook een goede en duurzame manier van mobiliteit. Dit vereist goed onderhouden fietspaden en snelfietsroutes, zeker nu het gebruik van elektrische fietsen toeneemt. Het CDA zet zich in voor een nieuw fietspad langs de A15 dat begint in Sliedrecht-Baanhoek en eindigt in Gorinchem.

4. Alle nieuw aan te leggen fietspaden of te renoveren fietspaden worden geasfalteerd en moeten voldoende breed zijn. Gestart kan bijvoorbeeld worden met het fietspad langs de Parallelweg om zo de verkeersveiligheid te verbeteren.
5. Het CDA maakt zich hard voor meer oplaadpunten voor elektrische auto's en fietsen. Het CDA is ermee bekend dat steeds meer steden vervuilende dieselveertuigen welen uit de stad vanwege het fijnstof dat deze voertuigen veroorzaken. Het risico bestaat dat deze dieselveertuigen terecht komen in de dorpen. Het CDA wil onderzoeken of er aanvullende maatregelen nodig zijn om dit te voorkomen.
6. Het CDA zet zich in voor een duurzame oplossing van de verkeersproblematiek van o.a. Nieuweweg, 't Oog, Wijk over 't Spoor en Binnendams. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van het uitvoeren van verkeersproeven omdat één oplossing niet direct voorhanden is.
7. Verkeersveilige fietsroutes naar scholen worden bevorderd. Vrijwilligers worden gestimuleerd om als verkeersbrigadiers op te treden om zo veilige fietsroutes te bevorderen.
8. Het CDA zet zich in om binnen de bebouwde kom snelheidsbeperking te hanteren waarbij wandelaars en fietsers, en zeker kinderen, op een veilige manier aan het verkeer deel kunnen nemen.
9. Het CDA maakt zich hard voor verbeteringen van digitale bereikbaarheid, onder andere door vrije wifozones in de openbare ruimte.

2.4 Voldoende en betaalbare woningen

Wonen: kiezen voor kwaliteit, duurzaamheid, flexibiliteit

Voor mensen is wonen iets essentieels, dit geldt voor zowel de woning als de leefomgeving. De woonwensen van inwoners moeten centraal staan bij het woonbeleid. Voor het CDA is het woonbeleid gericht op kwaliteit, duurzaamheid, flexibiliteit en maatwerk. Er moet een oplossing komen voor de enorme hoeveelheid regels voor woningbouwinitiatieven. We maken flexibele woonvormen voor starters mogelijk door een daadkrachtige aanpak. Deze woonvormen kunnen ook ingezet worden voor andere doelgroepen (bijv. statushouders, daklozen en eenpersoonshuishoudens). We omarmen particuliere wooninitiatieven. Nieuwe woonconcepten krijgen ruim baan.

Het bouwen van tijdelijke woningen (flexwonen) is mogelijk een effectief middel in de strijd tegen woningnood dat snel kan worden toegepast. Hiermee bieden we perspectief aan mensen met een acute woonvraag, die met de reguliere woningtoewijzing tussen wal en schip vallen. Denk hierbij zoal aan starters, gebroken gezinnen, mensen die een baan gevonden hebben in een nieuwe omgeving. Wij zetten hierbij maximaal in op de mogelijkheden voor versnelde bestemmingsplanprocedures en de bouw van tijdelijke woningen (mogelijk op basis van Crisis- en Herstelwet). In onze gemeente met een bevolkingsgroei kiezen we voor 'bouwen voor de eigen behoefte'.

Kopers moeten een sociale en/of economische binding hebben met de woonplek. Dit wordt onderdeel van de verkoopvoorwaarden van nieuwe woningen.

Wij zetten ons maximaal in voor het flexibel omgaan met bijzondere woonvormen. De combinatie van wonen en zorg voor een gehandicapt kind of familie in de directe woonomgeving vindt het CDA vanzelfsprekend. Hiervoor kan de gemeente vergunningen voor flexibele bouwconcepten met een bepaalde duur afgeven, waarna de opstal, als de zorgtaak is beëindigd, wordt verwijderd.

Kopers van woningen moeten een zelfbewoningsplicht voor een bepaalde periode krijgen om speculatie met woningen tegen te gaan. Dit voorkomt ook het verhuren aan arbeidsmigranten op een zodanige wijze dat deze met te veel personen in een woning verblijven.

Veranderingen in de woonomgeving gaan de buurtbewoners aan. Wij vinden het daarom vanzelfsprekend dat bewoners worden betrokken bij bouwinitiatieven in hun woonbuurt.

Het CDA wil demontage en hergebruik van materialen stimuleren en sloop verminderen. Wij investeren in een zichtbare vergroening van de woonomgeving. De positieve effecten van groen op onze gezondheid zijn bewezen. Mensen met een groene woonomgeving voelen zich gezonder. Wij willen de groene openbare ruimte aantrekkelijker maken om te verblijven, te bewegen en te ontmoeten.

Het is belangrijk dat de gemeente over het niveau van groenonderhoud overlegt met omwonenden. Wij willen bewoners meer inbreng geven over het groen in hun buurt. Willen mensen hoogwaardig groen in hun buurt, dan vragen we in ruil daarvoor hun bijdrage bij het onderhoud van dit groen. Ze kunnen snippergroen van de gemeente adopteren.

De inrichting van de openbare ruimte mag niet het sluitstuk zijn van economische activiteiten in de omgeving. De zorg voor een aantrekkelijke en toegankelijke inpassing in de omgeving is een vast onderdeel van ontwikkelopgaven.

Starters op de woningmarkt in Hardinxveld-Giessendam

Voor een hele generatie jongeren is al jarenlang een crisis aan de gang: een nationale wooncrisis. Ook in Hardinxveld-Giessendam is er sprake van woningnood en is het voor heel veel starters vrijwel onmogelijk om een betaalbare eigen woning te vinden.

Lange wachtrijen voor huurwoningen en de oververhitte koopwoningmarkt maken het voor starters in Hardinxveld-Giessendam erg lastig een woning te vinden. Het CDA in Hardinxveld wil zich inzetten voor deze starters op de woningmarkt. Het CDA is voorstander van een verplicht percentage aan starterswoningen bij nieuwbouwprojecten}. Dit percentage kan variëren per project.

Speerpunten:

1. Er wordt niet alleen gebouwd om de eigen natuurlijke bevolkingsgroei op te vangen, maar ook voor het duurzaam in stand houden van gemeentelijke voorzieningen.
2. Het CDA zet zich in voor levensloopbestendige wijken, waarin kinderen kunnen opgroeien en mensen gezond oud worden. Dat vergt goede voorzieningen, van speeltuin tot buurtcentrum, waarin recht wordt gedaan aan de diversiteit van mensen die de samenleving kent. Dit kan gaan om zogeheten inbreidingslocaties op bestaande (sloop)terreinen en/of nieuw te ontwikkelen gebieden.
3. De overheid kan een grote rol spelen op het gebied van collectief en particulier opdrachtgeverschap. Wij verwachten van de gemeente dat zij ruimte biedt aan en openstaat voor initiatieven. Door inwoners ruimte te geven zelf een rol te spelen bij het bouwen van hun eigen woning of buurt, versterkt de cohesie en wordt de gemeente levendiger. Dat vraagt ook om minder regels, waar dat kan.
4. De gemeente, Fien Wonen en ontwikkelaars experimenteren met vernieuwde woonvormen waarbij arbeid, wonen en zorg wordt gecombineerd ter versterking van de participatiesamenleving.
5. Het CDA is voorstander van een verplicht percentage aan starterswoningen bij nieuwbouwprojecten.
6. Kopiers van woningen moeten een zelfbewoningsplicht voor een bepaalde periode krijgen om speculatie met woningen tegen te gaan.
7. De gemeente gaat samen met Fien Wonen plannen ontwikkelen voor de sociale huursector, onder andere gericht op huisvesting van starters op de woningmarkt. Dit kunnen bijvoorbeeld ook kleine appartementen zijn en/of betaalbare woningen in het middensegment.

Hoofdstuk 3: Familie en gezin

3.1 Gezin, opvoeding en scholing

Het is de taak van ouders en leerkrachten om kinderen respectievelijk thuis en op school goed voor te bereiden op hun rol en plek in de samenleving. Voor veel ouders is het belangrijk dat de identiteit van de school aansluit bij de opvoeding die zij hun kind geven.

Hulp

De school is vaak één van de eerste plekken waar ouders/verzorgers aankloppen voor hulp. Het is belangrijk dat scholen de weg weten naar de lokale toegang tot jeugdhulp. Het CDA vindt het belangrijk dat scholen en jeugdhulpinstellingen zich in gelijke mate verantwoordelijk voelen voor het welzijn van het kind.

Speerpunten:

1. Het blijft van belang dat schoolgebouwen een goed binnenklimaat hebben en zo mogelijk energieneutraal zijn. Stel een meerjaren-onderhoudsplan op voor alle scholen (nieuwbouw en bestaand) waarin duurzame renovatie, inclusief voorzieningen voor noodzakelijke ventilatie, voor zover hiervan nog geen sprake is, een belangrijke plek inneemt.
2. Het CDA bepleit dat gemeente, jeugdhulpinstellingen en onderwijs nauw samenwerken bij het ontwikkelen en uitvoeren van preventieprojecten.

Pleegzorg

In het bijzonder noemen we de pleeggezinnen waarin kwetsbare kinderen de kans krijgen even op adem te komen of zelfs een nieuw “thuis” te vinden. Wij zien dat veel pleegouders moeite hebben om alle kosten van hun pleegkind te voldoen met de vergoeding die zij ontvangen. Hierdoor blijft er vaak te weinig budget over voor goede begeleiding van het kind.

Speerpunt:

Het CDA wil ten minste één keer per jaar specifieke aandacht voor pleeggezinnen, bijvoorbeeld tijdens de jaarlijkse Week van de Pleegzorg.

3.2 Kindvriendelijke buurten

De buurt waarin kinderen opgroeien is erg belangrijk. Ieder kind verdient een veilige en uitdagende leefomgeving waarin het kan spelen en veilig kan opgroeien. Het CDA vindt het van belang dat kinderen veel buiten kunnen spelen: ze leren daardoor spelenderwijs samen te leven. Ook is buitenlucht gezond en draagt beweging bovendien bij aan het voorkomen van overgewicht.

Speerpunten:

1. Het CDA bepleit strengere handhaving door BOA's van verkeersovertredingen in vooral kinderrijke buurten en in de omgeving van (sport)parken.
2. Hardinxveld-Giessendam zorgt voor en onderhoudt goede speelmogelijkheden in elke buurt, zorgt voor verschillende soorten spel en ontmoeting voor alle leeftijden en voor kinderen met en zonder beperking.

3.3 Toegang tot zorg

De zorg moet zo georganiseerd zijn dat jongeren op het juiste moment naar de meest adequate zorg worden geleid: dus licht waar het kan, via tussenkomst van bijvoorbeeld het sociaal team, en zwaar als het nodig is.

Wij zetten ons in voor behoud van zorg in de buurt en regioziekenhuizen om te garanderen dat goede zorg voor iedereen op redelijke afstand bereikbaar is. Huisartsenposten en spoedeisende hulp moeten in de nabijheid beschikbaar zijn.

We willen professionals in onze wijkteams die zelf aan de slag gaan waar nodig is voor onze inwoners. Zij moeten zich meer gaan richten op preventie van (gezondheids)problemen. Het sociaal team in Hardinxveld-Giessendam heeft een belangrijke functie om tijdig problemen met jongeren en/of gezinnen op te vangen om zo nodig uitstroom naar dure voorzieningen te voorkomen.

Wij willen een duidelijke afbakening van wat jeugdhulp is en wat valt onder gewone opvoeding. Het is belangrijk voor de vorming van een kind om zo lang mogelijk in de eigen vertrouwde omgeving op te groeien en niet te snel gebruik te maken van professionele hulp.

Speerpunt:

Wij willen een duidelijke afbakening van wat jeugdhulp is en wat valt onder gewone opvoeding.

3.4 Maatschappelijke organisaties

Bij het ontwikkelen van beleid voor het sociaal domein is het erg belangrijk de kennis van kerkelijk werkers over armoede, gezinsproblematiek, verslavingen enzovoorts erbij te betrekken. Hardinxveld-Giessendam heeft hierin een traditie. Het CDA vindt dan ook dat het gemeentebestuur geloofsgemeenschappen positief moet waarderen, ook vanwege de bijdrage die zij leveren aan de ontwikkeling van jonge mensen.

Verenigingen met al hun vrijwilligers zijn het cement van de samenleving. Daar leren jongeren dat sport leuk is, ze leren samen te werken, om te gaan met teleurstellingen en de handen uit de mouwen te steken.

Jongeren kunnen bijvoorbeeld ook een maatschappelijke stage bij verenigingen uitvoeren.

Speerpunten:

1. Betrek kerken en verenigingen bij de ontwikkeling van het jongerenbeleid en sociaal beleid.
2. Jongerenlidmaatschappen van (sport)verenigingen wordt gestimuleerd.

Hoofdstuk 4: Zorg voor elkaar

4.1. Preventie

Het CDA streeft naar een samenleving waarin mensen mee kunnen doen, ongeacht geslacht, leeftijd, inkomen en eventuele beperkingen. Het CDA zet zich in voor een samenleving die een goede sociale verbondenheid kent met inzet van vrijwilligers, mantelzorgers en professionals. Door in de kantine van de sportvereniging of school ook gezonde producten aan te bieden, helpen zij mee de keuze voor een gezonde leefstijl bij de leden of leerlingen te bevorderen en daarmee het groeiende probleem van overgewicht tegen te gaan.

4.2 Persoonlijke kracht

Het CDA gaat uit van de persoonlijke kracht (=zelfredzaamheid) en waardigheid van mensen. Het CDA wil ook in de zorg de mogelijkheid bieden dat inwoners door middel van het “recht om uit te dagen” voorstellen doen om zelf de zorg in hun omgeving te organiseren als alternatief voor zorg die wordt aangeboden door de gemeente.

Speerpunten:

1. De mogelijkheid tot woningaanpassingen is onderdeel van de maatschappelijke ondersteuning.
2. Woonruimte en zorg voor een kind of volwassene met een beperking met familie in de directe woonomgeving vindt het CDA gewenst. Hiervoor dient de gemeente vergunningen voor flexibele woonconcepten te verlenen.

4.3 Omzien naar elkaar

Zorg heb je nodig als je ziek bent of leeft met een handicap of beperking. De meeste mensen die zorg nodig hebben willen dit zo goed en zo lang mogelijk in hun eigen omgeving organiseren. Wij willen deze zorg dicht bij huis versteken en beter organiseren, zodat de professionele zorg en ondersteuning beter kan aansluiten bij de keuzes van hulpvragers.

Mantelzorgers hebben het soms zwaar. Wij vergroten de mogelijkheden om af en toe op adem te komen door respijtzorg en dagopvang mogelijk te maken en we maken de aanvraag daarvan eenvoudiger. Vervoer naar de dagopvang en de respijtzorg moet goed geregeld zijn met zo nodig hulp van deur tot deur.

Speerpunten:

1. Geef de mantelzorger of ouderenadviseur een vaste positie bij het keukentafelgesprek.
2. Betrek mantelzorgers, als ervaringsdeskundigen, bij het opstellen en de uitvoering van het beleid.

4.4. Rijksgeld voor de zorg moet daar ook aan besteed worden

Innovaties kunnen de kwaliteit van zorg aanzienlijk verbeteren. De komende jaren zal het budget voor de zorg onder druk blijven staan. Het is daarom zaak om eventuele overschotten in te zetten voor innovatie in de zorg. Daarmee kan er straks ook echt voor minder geld goede zorg worden geleverd.

Speerpunten:

1. Het CDA bepleit een rechtvaardige vangnetregeling voor eigen bijdragen in de bijzondere bijstand.
2. Het persoonsgebonden budget (PGB) is een geschikt middel om mensen zelf hun zorg in te laten richten. Hierdoor kan professionele zorg dicht bij huis worden geregeld. De gemeente is eindverantwoordelijk dat het budget wordt besteed bij deskundige zorgverleners.
3. Misbruik van het PGB komt helaas voor. Hardinxveld-Giessendam moet dit actief tegengaan. Achteraf moeten mensen verantwoording afleggen om fraude tegen te gaan.
4. Het CDA pleit voor een Participatieraad Sociaal Domein. Het huidige WMO-platform gaat hierin op.
5. De financiële middelen die door het Rijk beschikbaar worden gesteld voor het sociaal domein blijven hiervoor beschikbaar. De zogeheten reserve Sociaal Domein fungeert hierbij als buffer.

4.5 Werk

Met de Participatiewet zijn gemeenten meer verantwoordelijk gemaakt voor het begeleiden naar werk. De wetgeving kent echter nog een aantal belemmeringen wat een integrale en flexibele aanpak niet goed mogelijk maakt, onder andere bij het geven van bonussen bij werk met inzet van uitkeringen. Het CDA wil zich inzetten voor betaald werk voor diegenen die dat kunnen en willen. Werk is belangrijk voor inkomen, zelfontplooiing en sociale contacten.

Speerpunten:

1. Organiseer één werkgeversbenadering (=één instantie). Daarbij worden werkgevers met concrete mogelijkheden voor plaatsing benaderd door één instantie (die optreedt voor gemeente, WSW-bedrijf en waar mogelijk ook het UWV).
2. Aan de regionale sociale dienst wordt gevraagd verschillende vormen voor het begeleiden naar werk, in het bijzonder financiële ondersteuning, in te zetten. Denk hierbij aan werkstages, werkervaringsplekken, no-riskpolissen voor werknemers met een beperking, subsidieregelingen en jobcoaching.
3. Het CDA vindt de voedselbank en de kledingbank een noodzakelijke voorziening welke in een duidelijke behoefte voorziet, maar die moet wel een tijdelijk karakter hebben.
4. Het CDA wil dat er meer capaciteit wordt vrijgemaakt voor het opsporen en vervolgen van profiteurs en fraudeurs (uitkeringsfraude). Dat kan bovendien helpen om het onderscheid tussen fraude en administratieve fouten bij uitkeringsgerechtigden te kunnen vaststellen. De menselijke maat moet hierbij voor ogen worden gehouden om schrijnende gevallen zoals bij de kinderopvangtoeslag-affaire is gebleken, te voorkomen.

Hoofdstuk 5: Eerlijke economie

Wij maken serieus werk van een eerlijke en een duurzame economie. Een economie met ruimte voor lokaal ondernemerschap. Het is meer dan terecht dat de gemeente met lokale ondernemers gezamenlijk optrekt in de uitdagingen op het gebied van duurzaamheid, werkgelegenheid en scholing. Eerlijk ondernemerschap kenmerkt zich door bewust te zijn van de impact op de omgeving en door continuïteit op de langere termijn voorop te stellen. Maatschappelijk verantwoord ondernemen en sociaal ondernemerschap stimuleren we.

Voor het CDA is het belangrijk dat de gemeente met het midden- en kleinbedrijf (MKB) transparante afspraken maakt op basis van wederkerigheid (geven en nemen). Zo willen we dat met het bedrijfsleven, het onderwijs en andere organisaties afspraken gemaakt worden op het gebied van duurzaamheidsmaatregelen, investeringen in opleidingen ter bevordering van toekomstig personeel, aanstellen van mensen met een beperking, een minimaal aantal stage- en leerplekken en investeringen in innovatie.

In het kader van het toekomstbestendig maken van de economie is flexibiliteit belangrijk. De ondernemer moet meer ruimte krijgen om te ondernemen. Dat kan door het schrappen, aanpassen of flexibiliseren van regels en meer te bieden ruimte voor experimenten in het op te stellen omgevingsplan.

Wij willen een goede samenwerking tussen bedrijven stimuleren en mee-investeren in een goede lobby in de regio. Dit vergroot de kansen voor ondernemers en verhoogt de animo voor onze bedrijventerreinen.

Onder eerlijke economie verstaat het CDA ook de zorg voor de huisvesting van arbeidsmigranten. Deze moet menselijk en veilig zijn. Hier ligt een verantwoordelijkheid bij werkgevers en de uitzendbranche. We werken actief mee aan initiatieven om de veiligheid voor arbeidsmigranten te waarborgen. Hiervoor willen we veilige en menswaardige huisvesting, eventueel op het terrein van de werkgever in het buitengebied of op het bedrijventerrein mogelijk maken.

5.1 Bedrijvigheid

In Hardinxveld-Giessendam wonen veel ondernemers. Dat wil het CDA zo houden. Ondernemerschap wordt gestimuleerd.

Speerpunten:

Het CDA is van mening dat:

1. de gemeente met het bedrijfsleven overleg pleegt over de toekomst van leegstaande winkelpanden en bedrijfsgebouwen. Er worden plannen ontwikkeld om startende en kleine ondernemers te huisvesten.
2. bestaande bedrijvigheid zoveel mogelijk moet worden behouden. Regelgeving staat ondernemers hierbij niet in de weg. De bedrijvencontactpersoon van de gemeente denkt hierbij vanuit een proactieve houding mee met bedrijven.
3. er wordt ingezet op duurzaam werk. Tijdelijke arbeidsplaatsen moeten altijd perspectief bieden.
4. binnen de regels gezocht moet worden naar meer flexibiliteit. Iemand die een tijdelijke werkervaringsplek had, moet nu daarna weer opnieuw bijstand aanvragen. Van die rompslomp moeten we af, dit stimuleert werken niet.
5. om startende ondernemers te ondersteunen, de gemeente samen met de ondernemersvereniging uitwisseling tussen nieuwe en ervaren ondernemers stimuleert.

6. om ondernemerschap te stimuleren, het belangrijk is om experimenten toe te staan. Het flexibel omgaan met regels wordt toegepast als dit bijdraagt aan creatief ondernemerschap.

5.2. Gezonde gemeentefinanciën

We willen dat de gemeente als een goede rentmeester met haar geld omgaat en gezond investeert. We vinden dat we duurzaam moeten omgaan met de financiële middelen die voorhanden zijn. Onze uitgangspunten voor het financieel beleid zijn: zorgvuldigheid, spaarzaamheid, transparantie en gematigde lokale lasten. Wij willen in principe dat de gemeente alleen de Rijksinkomsten inzet voor taken die we van de Rijksoverheid krijgen. Wij willen niet dat we onze zorgplicht-taken voor onze inwoners verwaarlozen door investeringen in andere landelijke doelstellingen (zoals duurzaamheid) zonder adequate financiën vanuit het Rijk.

Wij vinden de functie van een rekenkamer in de gemeente belangrijk voor projecten met grote belangen voor de inwoners en/of risico's. Een rekenkamer(functie) moet in staat zijn om te bepalen of het gemeenschapsgeld zorgvuldig en zinnig is uitgegeven.

De hoogte van de gemeentelijke uitgaven en investeringen vormt geen doel op zich. Ze dragen bij aan een maatschappelijk doel. We leven niet in de waan van de dag. We zorgen dus ook voor voldoende weerstandsvermogen.

Speerpunten:

Het CDA is van mening dat:

1. de uitgangspunten voor het weerstandsvermogen opnieuw worden vastgesteld.
2. de inwoners in het kader van transparantie jaarlijks, bijvoorbeeld bij hun OZB-aanslag, een korte eenvoudige weergave van de uitgaven van het vorige jaar ontvangen.
3. de hoogte van de tarieven begraafrechten onderbouwd worden in de begroting en jaarstukken.
4. de declaraties van bestuurders op de gemeentelijke website bekend gemaakt worden.
5. op de website van de gemeente een duidelijk overzicht is te vinden van instellingen die van de gemeentesubsidie ontvangen met de taken die men uitvoert.
6. jaarlijks een rekening in één oogopslag op één A4 wordt gepresenteerd.
7. de programma-indeling uit de begroting gebaseerd wordt op de landelijke indeling van www.waarstaatjegemeente.nl. Hardinxveld-Giessendam kan haar prestaties dan vergelijken met andere gemeenten. Dit draagt bij aan de controlerol van de raad.
8. de gemeente om de twee jaar de tevredenheid van de inwoners laat meten. Daarbij worden de uitkomsten vergeleken met andere gemeenten. Burgerpeilingen dragen bij aan het vertrouwen in het bestuur.

Dekking nieuwe CDA-voorstellen

In dit verkiezingsprogramma staan nieuwe voorstellen die om extra budgetten vragen, bijvoorbeeld in het sociaal domein, maar ook op het gebied van verkeer, vervoer en duurzaamheid.

Hoe denkt het CDA de nieuwe voorstellen te dekken? Het verkiezingsprogramma anticipeert op de groei van het Gemeentefonds. Deze is namelijk fors. Ook kan door regionale samenwerking gebruik worden gemaakt van subsidieprogramma's in het kader van Drechtsteden. Verder kan, door het kritisch bekijken van bestaande budgetten in de begroting, dekking gevonden worden voor nieuwe plannen. Het CDA blijft hierbij staan voor gematigde lokale lasten. De eventuele verruiming van het belastinggebied, het Rijk studeert hierop, ziet het CDA hierbij als een kans.

Hoofdstuk 6: Duurzaamheid

Voor het CDA zijn duurzaamheid en rentmeesterschap belangrijke uitgangspunten.

De verduurzamingsopgave is voor gemeenten een uitdaging op zowel fysiek als sociaal vlak. Het CDA wil de verduurzamingsopgave betaalbaar en behapbaar voor de inwoners uitvoeren. Met een groene en schone leefomgeving, investeringen in schone energie en vermindering van de CO₂-uitstoot dragen we bij aan de klimaatdoelen van Parijs. Daarbij staan wij voor een eerlijke balans tussen de lokale lusten en lasten van het klimaatbeleid. We betrekken inwoners vooraf bij grote besluiten.

Het CDA is voor een verduurzamingsopgave die betaalbaar en behapbaar is voor inwoners. Inwoners en bedrijven zijn bereid de stap te zetten, zolang zij weten dat de lasten betaalbaar zijn en eerlijk worden verdeeld. En zij meer dan nu, vooraf worden betrokken bij belangrijke besluiten. Zeker bij grote projecten als waarbij woningen van het aardgas af gaan. Samenwerking is het sleutelwoord. Om gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren wil het CDA inzetten op een integrale benadering van vraagstukken met een maximaal draagvlak onder inwoners. Voor de inwoners willen wij dat de lusten en lasten van het klimaatbeleid daarbij zo eerlijk mogelijk worden verdeeld. De verduurzamingsopgave is voor het CDA een doorlopend proces waarin wij al doende zullen gaan leren. Om dit proces naar de toekomst toe effectief te kunnen organiseren zal tijd, geld en menskracht beschikbaar moeten komen.

We willen dat inwoners niet gedwongen moeten worden om deel te nemen aan een collectieve energievoorziening, maar altijd een eigen keuze moeten kunnen maken. Stimuleren om een keuze te maken is vanzelfsprekend.

De energietransitie is geen recht pad naar een vooraf gesteld einddoel. Met het bieden van lokale participatiemogelijkheden wil het CDA ruimte bieden aan inwoners en bedrijven om bij te dragen aan maatschappelijke doelen. Deze (wellicht suboptimale) route is van belang voor het draagvlak voor het energie- en duurzaamheidsbeleid. We zetten in op maximale inwonersparticipatie bij grootschalig opwekken van energie. Dit begint met goed informeren en gebruik te maken van de (lokale) expertise.

Het CDA is terughoudend in het realiseren van grote windmolenparken in onze directe leefomgeving. Verder wil het CDA om diverse redenen het belang van groen en biodiversiteit actief onder de aandacht brengen bij kinderen en jongeren.

Bij duurzaamheid moeten we ook aandacht hebben voor een gezonde leefstijl, o.a. voeding en bewegen. Volgens de WHO zitten we in een pandemie die al jaren aan de gang is.

Speerpunten:

1. een actieplan zonne-energie voor zowel eigenaren van koopwoningen, huurwoningen, gemeentelijke gebouwen en bedrijfsgebouwen met platte daken.
2. het tegengaan van zwerfvuil. Scholen worden via maatschappelijke stages betrokken.
3. Hardinxveld-Giessendam als het goede voorbeeld door in het aanbestedingsbeleid duurzaamheid als selectiecriteria bij aanbestedingen expliciet te hanteren.
4. initiatieven duurzaam groenonderhoud. Hierbij kan gedacht worden aan plantsoenen en groenstroken die door inwoners onderhouden worden. Hierbij is er ruimte voor een collectieve moestuin of bloementuin.
5. groene openbare ruimtes worden aantrekkelijker gemaakt door bijvoorbeeld bloemrijk bermbeheer en toepassing van natuurlijke afscheidingen zoals een houtwal om een parkeerplaats.

6. Een transparante herplantplicht van gekapte bomen. Voor elke gekapte boom wordt minimaal 1 nieuwe boom, van enige omvang, terug geplant. Hardinxveld-Giessendam maakt jaarlijks inzichtelijk hoe het staat met de compensatie van gekapte bomen.
7. dat initiatieven van inwoners op het gebied van duurzaamheid betrokken worden bij de planvorming van de gemeente.
8. het uitdragen van het uitgangspunt dat burgers een eigen verantwoordelijkheid hebben ten aanzien van het toepassen van de hoeveelheid verhard oppervlak in de eigen tuin en de afvoer van water naar de riolering. Duurzame vergroening dient het uitgangspunt te zijn.
9. een onderzoek naar de mogelijkheden voor een natuurbegraafplaats in Hardinxveld-Giessendam.
10. Het CDA vindt dat recreatieve initiatieven waar mogelijk worden gestimuleerd.
11. Het CDA vindt dat de omgevingskwaliteit moet worden gekoesterd. Verrommeling wordt tegengegaan, bijvoorbeeld door woningbouw te plegen op inbreidingslocaties of voormalige industrieterreinen.

Hoofdstuk 7: Burgerparticipatie

7.1 Samenlevingsgericht werken

Het CDA vindt dat de samenleving en niet de overheid centraal moet staan. Dat vraagt van gemeenten een actieve houding om de samenleving krachtig en vitaal te maken. Hardinxveld-Giessendam is allereerst een ondersteuner van de eigen initiatieven en voorkeuren van mensen. In een betrokken samenleving nemen mensen met elkaar initiatieven om problemen aan te pakken. De gemeentelijke overheid moet daarbij dienstbaar en betrouwbaar zijn en ruimte bieden aan die initiatieven, ook als daarvoor eigen regels moeten wijken. Een heldere communicatie is hierbij van het grootste belang.

Inwoners en ondernemers behoren actieve medewerking en goede, tijdige en begrijpelijke informatie te krijgen. De integraliteit is de basis bij beleid en uitdagingen. Inwoners en ondernemers moeten echt kunnen meedenken, meepraten en meebeslissen in het gehele proces. Hierbij is het ook belangrijk om inwoners en ondernemers regelmatig een terugkoppeling te geven.

Participatie moet echte participatie zijn, inwoners moeten mee kunnen denken over oplossingen in hun directe omgeving of inbreng kunnen leveren aan beleidsnota's. De gemeente is er immers voor haar inwoners. Wij willen de denkkraft, daadkracht en betrokkenheid van inwoners maximaal benutten. Daarbij zoeken we nadrukkelijk naar mogelijkheden om inwoners, die zich minder laten horen, te bereiken. Burgerparticipatie zal dus meer volwassen moeten worden.

Mensen met een beperking moeten volledig mee kunnen doen in de samenleving. We zoeken samen met hen hoe dit mogelijk is. We voeren het VN-verdrag Handicap zoveel mogelijk uit. Sportvoorzieningen en openbare gebouwen moeten voor iedereen goed toegankelijk zijn. Waar mogelijk willen we dat mensen met en zonder beperking samen kunnen sporten en bewegen. Bij maatschappelijk belangrijke voorzieningen zorgen we voor voldoende gehandicaptenparkeerplaatsen.

De CDA-fractie maakt zich er hard voor om aan te sluiten bij de Nationale ombudsman. Als het misgaat tussen een inwoner en de gemeente helpt de Nationale ombudsman de inwoner op weg. De Nationale ombudsman komt op voor de belangen van inwoners en helpt de gemeente haar dienstverlening verder te verbeteren.

Meer aandacht en zorg voor onze ouderen

We zetten ons in om eenzaamheid onder onze inwoners, en met name ook bij ouderen, zoveel mogelijk tegen te gaan. Nabuurschap, het omzien naar elkaar, wordt gestimuleerd vanuit de gemeente. Wij zetten in op het behoud van voorzieningen zoals een huisarts, supermarkt, pinautomaat, basisschool of openbare bibliotheek in de buurt. Wijkcentra waar buurtgenoten elkaar kunnen ontmoeten en elkaar kunnen leren kennen zijn onmisbaar. Dit kunnen ook plekken zijn waar huisartsen en andere zorgverleners dicht bij de mensen kunnen werken. We ondersteunen en stimuleren projecten die generaties en culturen met elkaar in contact brengen. En mooi voorbeeld hiervan is het initiatief dat HKC is gestart met de Lange Wei waarbij jeugdleden langskomen bij de ouderen om te sporten. HKC wil dit uitbreiden door bewoners uit te nodigen om naar de HKC-accommodatie te komen.

Speerpunten:

1. Hardinxveld-Giessendam maakt deel uit van een sterk veranderende samenleving waarin de steeds verdere digitalisering van de informatievoorziening een van de belangrijkste ontwikkelingen is. Het CDA maakt zich hard voor het verbeteren van de digitale dienstverlening, maar heeft ook oog voor diegenen die niet over digitale hulpmiddelen beschikken.

2. De website van de gemeente Hardinxveld-Giessendam wordt actueel gehouden. De internettechnologie biedt kansen om te komen tot steeds meer op maat gesneden, persoonlijke onlinedienstverlening die goed, makkelijk en snel is.
3. Om de kwaliteit van de dienstverlening te meten doet Hardinxveld-Giessendam om de 2 jaar mee aan de gemeentelijke burgerpeiling van het landelijke platform “Waar Staat Je Gemeente”.
4. Kosten voor overheidsdiensten (leges) zijn in principe kostendekkend. Het CDA wil deze zo laag mogelijk houden, bijvoorbeeld de begraafrechten.

Recht om uit te dagen

Het CDA is voor “het recht om uit te dagen” (Right to challenge). Als inwoners een project sneller, goedkoper of met meer draagvlak uit kunnen voeren dan de gemeente, moet hiervoor ruimte worden gegeven.

Initiatief uit de samenleving voorrang geven moet normaal worden. De gemeente hoeft niet alles zelf te doen. Bij zoveel mogelijk projecten moet de gemeentelijke organisatie zich afvragen of zij zelf aan de slag gaat of dat ideeën van de inwoners uitgevoerd kunnen worden.

Wij willen dat in de planningsfase (vroeg fase) overleg plaatsvindt met omwonenden en er gelegenheid is om mee te denken. Dit doen we om goede ideeën te verzamelen zodat bezwaarprocedures minder nodig zijn.

Speerpunt:

Met het “recht om uit te dagen” krijgen inwoners het recht om bij de gemeente een alternatief voorstel in te dienen voor een bepaalde dienst, voorziening of plan van de gemeente (bijvoorbeeld renovatie van een plantsoen). Belangrijk hierbij is dat de gemeente een budget overdraagt aan de vereniging en/of stichting.

7.2 Doe mee

Het CDA wil dat het gemeentebestuur initiatieven van inwoners ruim baan geeft, soms door het verlenen van financiële ondersteuning en vaak door als gemeente los te durven laten in plaats van initiatieven over te nemen. Door samenwerking van vrijwilligers en gemeente wordt het geheel meer dan de som der delen. Hardinxveld-Giessendam moet vooral aansluiten bij bestaande initiatieven en waarderen waar inwoners al enthousiast over zijn. Wij willen voorkomen dat het gemeentebestuur participatie alleen als verplicht “instrument” ziet en oplegt aan inwoners. Er moet een goede balans zijn tussen de verantwoordelijkheid van de gemeenteraad en de betrokkenheid van inwoners. Juist ook als inwoners soms niet willen participeren.

Om het draagvlak in de samenleving voor ingrijpende besluiten te vergroten (bijvoorbeeld op gebied van duurzaamheid, mobiliteit en begroting), starten wij een proef met een vorm van lokaal burgerberaad. In zo’n beraad worden inwoners bij loting aangewezen om in het voortraject de politiek te adviseren. We willen ontdekken hoe dit ondersteunend kan zijn in de beeldvorming van de politiek. De definitieve besluitvorming ligt bij de gemeenteraad. Wij willen dat de gemeente de lokale kennis benut door expertpanels in te zetten rondom specifieke onderwerpen. In onze gemeente wonen veel mensen die kennis hebben van specifieke onderwerpen die in de gemeente spelen, bijvoorbeeld omdat zij werken rondom de energietransitie, omgevingswet of binnen het sociaal domein. Mensen geven aan dat ze hun professionele kennis vrijwillig in willen zetten voor hun eigen leefomgeving.

Speerpunten:

1. Het CDA zet zich in voor voortzetting van de maatschappelijke stage door dit te ondersteunen met budget. Het CDA omarmt burgerinitiatieven, bijvoorbeeld een kinderboerderij, vanuit ons vertrouwen in de samenleving en om het welzijn in Hardinxveld-

Giessendam te verhogen. Het CDA verwacht bij initiatieven vanuit de samenleving dat het gemeentebestuur actief meedenkt en nagaat hoe het initiatief gerealiseerd kan worden. Zeker daar waar de gemeente nodig is voor een vergunning, of voor een bijdrage in de kosten of omdat wijzigingen in het beleid of bestemmingsplannen van de gemeente nodig zijn.

2. Laat ruimte om daar waar het misgaat niet meteen te komen met regels en verordeningen.
3. De gemeente maakt gebruik van de professionele kennis van de inwoners, die zij op vrijwillige basis in willen zetten voor specifieke onderwerpen.
4. Het CDA hecht er waarde aan om een gemeentelijk participatieplan te maken. In dat plan moet naar voren komen op welke terreinen participatie kan plaatsvinden, hoever je wilt gaan met nieuwe invullingen van de lokale democratie, hoeveel ruimte je de inwoners wilt geven en wat die ruimte inhoudt.
5. Hardinxveld-Giessendam stelt vast welke initiatieven gesubsidieerd worden en welke subsidie beschikbaar is per buurt, om zo ook middelen in te zetten voor thema's of buurten waar anders geen initiatieven zouden ontstaan.